

zhaja razen nedelj in praznikov
vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6, 1. nadst.,
Učiteljska tiskarna.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Reklamacije
za list so poštne proste.

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Naročnina po pošti z dostavljanjem
na dom za celo leto K 30.—, za pol
leta K 15.—, za četrt leta K 7,50, za
meseč K 2,50. Za Nemčijo celo leto
K 33,60, za ostalo tujino in Ameriko
K 42.—. Posamezne številke po 10 v.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v;
pogojem prostor 50 v; razglasi in po-
slano vrstica po 60 v; večkratni ob-
javi po dogovoru primeren popust.

Štev. 19.

V Ljubljani, sreda dne 23. januarja 1918.

Leto II.

Reforma občinskega volilnega reda.

Na Dunaju, 20. januarja.

Danes dopoldne se je vršil pri ministrskem
predsedniku dr. J. vitezju Seidlerju razgovor o
izjavah, ki jih je vlada podala zastopnikom delav-
stva glede reforme občinskega volilnega reda.
Razgovora so se udeležili poslanci Pacher, baron
Pantz, dr. Sylvester, dr. Urban, dr. Waldner
in Wolf.

Ministrski predsednik je uvodoma pri-
pomnil, da se mu zdi umesten stik s posameznimi
nemškimi poslanci, da se z zastopniki nem-
ških skupin temeljito razpravi o zadevi in da
poda vlada svoje mnenje, v katerem okviru
smatra tako reformo za možno. Vlada priznava,
da so se predpogoji za razpravljanje o občinski
volilni pravici vsled vojne bistveno izpremenili
in spoznava, da se z ozirom na požrtvovalno za-
držanje in sodelovanje vseh ljudskih slojev v
vojni morajo tudi na tem polju javnega življenja
bolj kakor doslej izveljaviti demokratična na-
čela. Pri tem se vlada v polni meri zaveda, da
ima vsaka volilna reforma in zlasti reforma vo-
lilne pravice v občinah poleg svoje principielne
in bistvene strani, namreč demokratične, pri nas
še drugo ne manj važno, namreč nacionalno.

V narodno enotnih državah pomeni razšir-
jenje volilne pravice le novo porazdelitev poli-
tičnega vpliva med socialnimi sloji, prehod ne-
kega gotovega deleža politične moči od enega
sloja na drugega. V Avstriji in sicer v raznih
njehih deželah in deželnih delih bi mogla taka
reforma dobiti čisto drugi pomen, namreč iz-
premembo razmerja nacionalne moči, prehod
politične moči od ene nacionalne skupine na
drugo, in priznati se mora, da bi bilo v gotovih
okolnostih to nacionalno učinkovanje reforme
mного pomembnejše, mnogo nevarnejše, in bi
moglo celo politično in družabno strukturo bolj
izpremeniti, kakor njeno socialno učinkovanje,
in zaradi tega v Avstriji vsako vprašanje volilne
reforme ni le predmet, ki ga je razpravljati z
načelnega stališča, ampak vsebuje vedno tudi
kos našega večno avstrijskega problema, nacio-
nalnega, ter se ne more in ne sme rešiti, ne da
bi se obenem rešil tudi kos nacionalnega vpra-
šanja. Gre zato, da se reforma zgradi na taki
podlagi, ki daje poročilo, da se zaželeno so-
cialno učinkovanje doseže, mezaželeno nacio-
nalno učinkovanje pa po možnosti izključi. O
tem je vsak pameten politik na jasnem: V na-
rodno mešanem ozemlju ni mogoča volilna re-
forma, ne da bi se uredilo nacionalno vpra-
šanje.

Kar se tiče predležečega vprašanja, želje
delavstva po demokratičnem razvoju volilne
pravice in mnenja vlade, ki smatra za umestno,
da se tej želji v gotovi meri in pod gotovimi mo-
dalitetami ustreže, gre pač izključno za napre-
dovanje v politično socialni smeri. Za nacional-
nim preobratom niti ne stremi delavstvo, niti bi
vlada ne mogla tega dopustiti. Kajti ravno tako,
kakor motivira požrtvovalno zadržanje in sode-
lovanje vseh ljudskih slojev izdatno pritegnit-
ev širokih plasti k pravicam in nalogam javne-
ga življenja, ravno tako bi bila neznosna misel,
da bi se nemško ljudstvo žalilo ali oškodovalo
s kako volilno reformo, ki bi bila v kaki zvezi
z vojno.

Vlada — pravi ministrski predsednik — si
je zaradi tega v svoji delavstvu podani izjavi
varovala pridržek, da se reforma namerava iz-
vesti le ob prilagoditvi na posebne razmere
v posameznih deželah. Ta pridržek je umeti tako,
da se nacionalno posestno stanje ne sme izpre-
meniti.

Poslanci iz Češke so izjavili z ozirom na iz-
javo ministrskega predsednika: »V narodno me-
šanem ozemlju ni mogoča volilna reforma, ne
da bi se uredilo nacionalno vprašanje«, da je
predpogoj »za ohranitev posestnega stanja na
Češkem« izvedba nacionalne razdelitve na Če-
škem in samouprava.

Ministrski predsednik je sprejel to izjavo
na znanje.

Razpust ruskega ustavodajnega zbora.

Dekret sovjetrov.

Petrograd, 20. januarja. (Agentura.)
Dekret o razpustu ustavodajnega zbora pravi:
Ruska revolucija je ustvarila delavske,
kmetiške in vojaške sovjetke kot organizacijo
vseh izkoriščenih razredov, ki so edini v stanu,
da vodijo razredni boj za polno politično in go-
spodarsko osvoboditev. V poteku prvega razdo-
bja so se pomnožili in ojačili sovjeti, ki so izpre-
gledali neplodne varljive slike sporazumljenja
z meščanstvom in varljivo parlamentarno ob-
liko demokratičnega meščanstva. Prišli so do
zaključka, da je osvoboditev zatiranih razredov
nemogoča, ne da bi računali z vsako vrsto kom-
promisov. Tako je prišlo do oktobrske revo-
lucije, ki je dala vso oblast sovjetom.

Ustavodajni zbor, izhajajoč iz volitev, je iz-
raz starega režima, ko je imelo meščanstvo vso
oblast. Pri volitvah ni moglo razločevati ljud-
stvo, glasujoč za socialno revolucionarje, med
socialnimi revolucionarji desnice, ki so pri-
padali meščanstvu, in med socialnimi revolu-

cionarji levice, ki so pripadali socializmu. Ta-
ko je moral postati ta ustavodajni zbor krona
meščanske republike. Ustvaril je opozicijo izko-
riščevalcev napram izkoriščanim narodom.

Delavski razredi so prišli do prepričanja, da
je minil čas za stari meščanski parlamentari-
zem, ker je nezdržljiv z nalogami socializma
in da je le naprava, kakršni so sovjeti, v stanu,
da dobi premoč nad opozicijo bogatih razredov
in da ustvari socialistično podlago. Neprizna-
nje avtoritete republikanskih sovjetov in pre-
pust priborjene svobode ustavodajnemu zboru
in meščanstvu je korak nazaj in bankerot de-
lavске in kmetiške revolucije. V ustavodajnem
zboru, odprtem 18. januarja, so imeli iz zna-
nih vzrokov socialni revolucionarji desnice,
stranka Kerjenskoga, Černova in Aksentijeva,
večino. Umevno je, da je odklonila ta frakcija
premotrivanje jasnega in pravičnega programa
izvršilnega odbora in priznanje pravic izko-
riščenih razredov, oktobrske revolucije in avto-
ritete sovjetov.

Tako je umičil ustavodajni zbor zvezo z re-
publikanskimi sovjeti Rusije, izstop boljševikov
in socialnih revolucionarjev levice, ki imajo pre-
težno večino v sovjetih, je bil torej neizogiben.
Ker se bore socialni revolucionarji desnice od-
krito proti avtoriteti sovjetov in dejansko pod-
pirajo opozicijo izkoriščevalcev, zato je jasno,
da bi oni del poslancev, ki je ostal v ustavodaj-
nem zboru, podpiral le protirevolucijo buržva-
zije z njenim ciljem, da odstavi soviete.

Stockholm, 21. januarja. (Poročilo za-
stopnika korespondenčnega urada.) Otvoritev na-
steja ustavodajnega zbora se je izvršila ob pre-
napoljenih galerijah. Prvi hrupni prizori so se
odigrali, ko je otvoril socialni revolucionar Sve-
cov sejo in prečital že objavljeno izjavo. Izvolit-
ev Černova je dokazala, da so boljševiki v
manjšini in da je s tem zapечатena usoda
ustavodajnega zbora. Černovov govor
je napravil globok vtisk, toda govor Bu-
harinov, ki je proklamiral v imenu boljševi-
kov sveto vojno proti buržvaziji, je ta
vtisk nekoliko oslabil. Buharin je naznanil, da se
bodo imenovali boljševiki odslej »komunistična
stranka«. Nato je govoril Cereteli proti boljševi-
kom, njegov govor je zbudil oster odpor. Ob
polnoči so bile debate končane, nato je bila od-
klonjena resolucija izvršilnega odbora. Boljševi-
ki in socialni revolucionarji levice so imeli
nato skupno posvetovanje. Po posvetovanju so
se vrnili v dvorano in izjavili, da ne morejo so-
delovati s sedanjim ustavodajnim zborom. Odsli
so v Smolnjski zavod, kmalu nato so prišli mor-
narji, ki so razgnali člane zbora iz Tavriške
palače.

Amsterdam, 21. januarja. Reuterjev
urad poroča iz Petrograda: Najbrže se sestane-
jo sovjeti in maksimalistični člani k novemu
ustavodajnemu zboru z imenom »Nacionalni
konvent«. Pri debatah v ustavodajnem zboru
so se odigrali razburljivi prizori. Nek član
zbora je nameril revolver proti Ceretelju, a so
ga razorožili. Na Litejnem prospektu je na-
padla množica, večinoma mornarji, skupino čla-
nov iz ustavodajnega zbora. Prišlo je do stre-
ljanja. Več oseb je bilo mrtvih in ranjenih. Člani
»rdeče garde« so iztrgali in sežgali zastave, ki
jih je imela ta skupina. Vojak, ki je nosil zastavo,
se je ustavljal sredi ceste in zaklical: Bil sem tri
leta na fronti. Ubijte me, če hočete! Član »rdeče
garde« ga je ustrelil. Med skupino članov usta-
vodajnega zbora je bilo tudi mnogo žen in de-
klet, za službo nesposobnih vojakov in v stavki
se nahajajoči nastavljenici javnih obratov mestne
uprave in bank.

Petrograd, 19. januarja. (Agentura.)
Boljševiki so podali v ustavodajnem zboru sle-
dečo izjavo: Pretežna večina delovne Rusije,
delavci, kmetje in vojak, so se obrnili na usta-
vodajni zbor z zahtevo, da prizna zbor pridobit-
vite oktobrske revolucije: odloke sovjetov
glede zemlje, miru, delavske kontrole in pred-
vsem glede avtoritete sovjetov delavstva, kme-
tstva in vojakov. Osrednji izvršilni odbor je, iz-
vršujoč voljo pretežne večine delovnih razre-
dov na Ruskem, predlagal ustavodajnem zboru,
da prizna to voljo. Večina ustavodajnega
zbora je v soglasju z zahtevami meščanskih
razredov, odklonila ta predlog in tako napove-
dala celokupnemu delavstvu Rusije vojno. V
ustavodajnem zboru vodi večina socialnih revo-
lucionarjev desnice stranke Kerjenskoga, Ak-
sentijeva in Černova, ki se imenuje socialno in
revolucionarno, boj meščanskih elementov proti
revoluciji. Ustavodajni zbor v svojem sedanjem
sestavu je rezultat razmerja moči, kakršno je
bilo pred oktobersko revolucijo. Sedanja večina
zbora, izvoljena na podlagi starih strankarskih
seznamov, zapira pot gibanju delavcev in kme-
tov. Debata današnjega dneva je pokazala, da
odpravlja stranka socialnih revolucionarjev de-
snice, kakor ob času Kerjenskoga, ljudstvo s
praznimi obljubami, a v resnici je odločena, da
vodi boj proti avtoriteti sovjetov delavcev,
kmetov in vojakov, proti socialističnim odred-
bam, brezplačne razdelitve zemlje in inventarja
kmetom, proti nacionalizaciji bank, proti kon-
trolli in proti razglasitvi neveljavnosti državnih
dolgov. Ker nismo kritični niti en trenutek zo-
ložne ljudskih sovražnikov, izjavljamo, da izsto-
pimo iz ustavodajnega zbora, da prepustimo av-
toriteti sovjetov končnojavni sklep vprašanja
razmerja napram protirevolucionarnemu delu
ustavodajnega zbora.

Še nekaj polemike.

III.

»Slov. Narod« vzdika: — »Naprejevci naj
se gredo učiti k svojim češkimi sodrugom...
češko delavstvo se ne odreče zahtevi po lastni
državi... Češka socialna demokracija je z du-
šo in telesom za majniško deklaracijo.«

No — je precej drugače. Mi si usodimo tr-
diti, da je češka majniška deklaracija taka, da
ne morejo biti zanjo češki delavci z dušo in te-
lesom, ker ti ne marajo češko-nemške države,
ki bi morala biti dvojezična, ampak hočejo le
češko-slovansko državo.

Politika na Češkem je danes — politika
navdušenja. Ljudje so iz samega navdušenja
zašli tako daleč, da ne upajo nazaj. Pride pa v
kratkem čas, ko bo i češka deklaracija tako
izpremenjena, da bo odgovarjala samoodločbi
narodov. Kdor zahteva danes uresničenje če-
škega državnega prava in hoče, da bi v češko
državo vtisnil tudi 3 milijone Nemcev, ta je proti
samoodločbi narodov...

Nam Jugoslovanom češko politika ne sme
biti vzor. Čehi so narod, ki rad vzkipi, ali pre-
rad pozablja, da ni sam na svetu... V delav-
skem pogledu bi bilo tako na Češkem kot drugje
vse lahko drugače, če bi češki socialni demo-
kratje ne bili v prvi vrsti Čehi-egoisti. Da ni
danes mogoče ves drugačen nastop delavskega
ljudstva v Avstriji, je veliko krivde v dejstvu,
da se niso Čehi povzpeli preko okvirja nacio-
nalnosti...

Nam slovenskim socialnim demokratom
očita »Slov. Narod«, da nam je ostal »nacional-
ni problem le mehanični problem«, ki ga reš-
ujemo po starih nemških receptih. Ne bomo se
brnili proti takim in enakim očitanjem. Reče-
mo le, da smo mi edina stranka, ki se je doslej
resno pečala z narodnim slovenskim in jugo-
slovanskim problemom. Da malce podpremo to
trditve.

Leta 1909, se je vršil VII. strankarski ju-
goslov. soc. dem. stranke v Ljubljani. O poteku
tega zbora je izšla knjižica pod imenom:

»Razprave VII. zbora leta 1909.« Tam je
natisnjen med drugimi govor sodr. E. Kristana
o političnem položaju. V tem govoru se je do-
takalni soc. dem. politik znanega glasovanja v
drž. zboru o predlogu soc. dem., da se izdela
jezikovni načrt za celo Avstrijo na podlagi na-
rodne avtonomije. Rekel je:

»V Avstriji živi osem narodov — z dobro
voljo se jih nasteje še nekoliko več — in s stali-
šča skupnosti mora biti državi ležeče na tem,
da najde vsak svojo domovino v njenih mejah.
S stališča pravičnosti gre vsakemu narodu po-
polna svoboda in neodvisnost, vsak ima pravico
do vseh pogojev za svoj razvoj in napredek.
Vsak avstrijski narod je pa večina in manjšina
obenem in čim bi sedli vsi za eno mizo, bi se
morali priznati to. Vsakemu narodu mora biti
ležeče na svojih manjšinah in praksa pokazuje,
da mu je. Metoda, ki bi vodila k cilju, bi bila
torej ta, da bi moral vsak narod kot večina in
kot manjšina sodelovati pri reševanju; pravice,
ki bi jih zahteval za svoje manjšine, bi moral te-
daj priznati tudi manjšinam drugih narodov.
Ta edina uspešna metoda bi bila posledica soc.
dem. predloga. Ali predlog je bil odklonjen.
Čehi in Poljaki so pustili svoje slovanske brate
na cedilo... Mali slovanski narodi bi bili lahko
spoznali, da so češke meščanske stranke im-
perialistične, in nimajo druge politične ideje kakor
svoje anahronistično državno pravo. Za Slo-
vence, Hrvate, Srbe je vsako historično na-
čelo pogubno; zanje je rešitev edino v narodni
avtonomiji, ki ne škoduje nobenemu narodu.«

Prehajaje na aneksijo Bosne in Hercego-
vine pa je govornik razlagal:

»Za rešitev je vse polno načrtov... Tretja
ideja je trializem, ustanovitev jugoslovanske
države kot tretjega faktorja v državi. Tudi za-
njo so recepti različni. Večinoma pozabljajo
vsi, da se države ne vstvarjajo z resolucijami
in tudi kranjski dež. zbor je plezal s svojo tri-
alistično debato po prav visokih zvonikih... Za
nas je merodajno narodno načelo.«

Ali pa pogledmo v »Naše Zapiske«, v »Na-
prej« (od leta 1903 do 1910), v »Zarjo« — pov-
sod bomo videli, kako prav je jugoslovanska
soc. dem. stranka pojmovala problem našega
naroda. Ta problem je bil akuten zlasti ob anek-
siji Bosne in Hercegovine. Naj pove »Slov. Na-
rod«, kako stališče je takrat zavzela — na-
rodno-napredna stranka?! Naša jugoslovanska
soc. dem. stranka pa je takoj leta 1909 na svo-
jem strankinem zboru izrekla:

»Z ozirom na to, da so z aneksijo prizadeti
vitalni interesi vseh Jugoslovanov, ki pa niso
imeli še nobene prilike, pretresti skupne in-
terese in se sporazumeti — z ozirom na to, da gre
oficialno avstro-ogrsko politika za uničenjem
samoodločevanja v Bosni in Hercegovini žive-
čega naroda prav tako kakor ostalih jugoslo-
vanskih delov — naroča zbor izvrš. odboru, da
poišče sporazum z ostalimi prizadetimi, pred-
vsem jugoslovanskimi socialno-dem. stranka-
mi, vstevši novoustanovljeno soc. dem. stranko
v Bosni in Hercegovini, v svrhu skupne konfe-
rence, ki naj omogoči enotne sklepe in enotno
taktiko glede na vprašanja, ki izvirajo iz
aneksije.«

Izvrševalni odbor naš je nato sklical ljub-
ljansko tivolsko konferenco — ki je napravila

jugoslovanski program, ki danes prav tako drži
kot takrat — za njo balkansko itd...

Prepuščamo javnosti, da sodi, če je res
naši stranki ostal narodni problem — »meha-
nični problem«. Vsak bo lahko presodil, kako
otroče je pisanje »Slov. Narod« in kako ne-
vedni so ti gospodje, kadar sedijo za mizo hoté
soditi druge...

Jugoslovanska soc. dem. stranka je vedno
vršila svojo dolžnost napram svojemu narodu.
Pojmovala je to tako kot pojmuje prava prole-
tarska stranka, ki sloni na razrednem boju in ki
hoče polno demokratiziranje jugoslovanskega
ljudstva.

Politični pregled.

= Iz proračunskega oddelka. V proračun-
skem oddelku poslanske zbornice se je v pone-
deljek nadaljevala razprava o proračunu-mini-
strstva notranjih zadev. Ker je večeraj potekel
termin, ki je bil določen za proračunsko razpra-
vo, a se razprava v določenem terminu ni mo-
gla izvršiti, bo plenum državnega zbora sklepal
o nadaljnji usodi proračuna. V poteku debate je
minister notranjih zadev grof T o g g e n b u r g
poročal o pogajanjih vlade s stavkajočim delav-
stvom ter poudarjal, da je vlada pri tem imela
pred očmi le javni blagor. Sicer pa bo o dogo-
vorih z delavstvom v državnem zboru podal
točno izjavo ministrski predsednik sam. Posla-
nec dr. A d l e r je pred vsem ugotovil, da gre
za popolnoma spontano delavsko gibanje, ki se
je pojavilo v celi državi s cilji, ki izvirajo iz želje
po miru. Vlade koncesije nikakor ni smatrati
za zmago; treba bo mnogo dela, da se delav-
stvu pojasni, da niso to le prazne obljube. Ljud-
stvo je dosti pretrpelo, sedaj je na vladi, da se
tudi ona pošteno potruzi. Kar je koncediral mi-
nister notranjih zadev, ni šlo preko okvira usta-
ve. Poslanec dr. B e n k o v i č je kritično delo-
vanje štajerskega namestnika in političnih
oblasti ter zlasti poudarjal, kako se Slovenci
povsod zapostavljajo. Minister grof T o g g e n b u r g
je izjavil, da se je na slovenskem Štajer-
skem mnogim zgodila težka krivica, da pa se
političnemu uradnistvu ne sme ničesar očitati,
zlasti pa da se morajo zavrniti očitanja štajer-
skemu namestniku. Poslanec vitez P o g a č n i k
se je pritoževal, da se zvišanje vzdrževalne
na jugu še vedno ni izvršilo. Potem je bila seja
zaključena.

= Nemci zahtevajo razdelitev Češke. Sku-
pina češkonemških poslancev je sklenila, da po-
da v poslanski zbornici izjavo, v kateri pravi
med drugim: V času, ko se odloča usoda nacio-
nalnih narodov in bodočnost držav, ko izkoriščajo Čehi
preobrazujočo moč vojne v to, da razbijejo Av-
stro-Ogrsko in da 2 in pol milijonov čeških Nem-
cev vsilijo jarem češko-slovanske države, izjav-
ljajo zastopniki nemškega ljudstva na Češkem:
Hoteli varovati svobodo, le po narodni samo-
upravi dosegljivi razvoj ljudstva, se oglašajo če-
ški Nemci vnovič z zahtevo, ki jo ljudstvo že
desetletja ponavlja; da se ustanovi samostojna
provinca Nemškočeška z vsemi svojstvi, pra-
vicami in uredbami kronovine v okviru avstrijske-
ga cesarstva. Ta provinca ne sme biti v no-
benem oziru odvisna od češkega dela češke
dežele.

= O sodr. Engelbertu Pernertorferju, ki
je nedavno umrl, beleži v zagrebških »Novinah«
neki član gosposke zbornice nekaj spominov, ki
so tem pomembnejši, ker je ta list glasilom mlajše
katholiške generacije, med katere kulturnim na-
ziranjem in onim pokojnega Pernertorferja
zija nepremostljiv propad. Pred 30 leti — pripo-
veduje dotični poslanec — je bil Pernertorfer
ena najmarkantnejših oseb poslanske zbornice.
Posebno v mladih letih je govoril tako stvarno
in govorniško, da ga je poslušala vsa zbornica.
Poprej bolj nemški nacionallec, kasneje bolj so-
cijalen demokrat se je vedno zavzemal za opravi-
čene interese Nemcev in pa za potrebe nižjih
razredov prebivalstva brez razlike narodnosti.
To je pokazal posebno o neki priliki z ozirom na
hrvaški narod v Istri. Bilo je to tedaj, ko je šlo
za ustanovitev hrvaške gimnazije v Pazinu in
slovenske v Celju. Pod vtisom teh vprašanj je
bila nekaj časa vsa zbornica. Poročevalec v
proračunskem oddelku za srednje šole je bil tedaj
poznejši ministrski predsednik grof Stiirgkh. Bil
je nasproten vladnim predlogom za ustanovitev
teh šol. Jaz sem se prizadeval, da bi pridobil
večino za gimnazijo v Pazinu. Med drugim sem
pripočel stvar tudi članu nemškega velepo-
sestva baronu Schweglu. Ta je bil proti Pazinu,
bil bi pa — kakor je rekel — za Volosko. Priznal
je tudi, da Italijani tako žele. Nato sem zainte-
resiral za stvar sedaj pokojnega Pernertorferja.
Ta mi je odgovoril: »Ni treba me nagovar-
jati, da bi glasoval za postavbo glede hrvaške
gimnazije v Pazinu. Vem, da so Hrvatje v Istri
tlačeni, zanemarjeni, siromašni. Za take se za-
vzemam jaz vsikdar in povsod, pa se zavzema-
mem tudi v tem slučaju in bom glasoval za po-
stavbo. Videl sem, da so socialni demokratje
Pernertorferjeve vrste in druge narodnosti
pravičnejši in plemenitejši, nego li razni grofi in
baroni te iste narodnosti«. K tem spominom do-
stavlja »Edinost«: Ta sodba o pokojnem Per-
nertorferju se popolnoma krije s sodbo, ki smo
jo mi izrekli te dni o pokojniku. Naj je bilo. Za
njegovo kulturno naziranje tako ali tako, vsek-
akor je bil plemenit — poštenjak. — S temi spo-
mini in dostavkom »Edinosti«, dobi pokojni so-

drug Pernerstorfer vsaj nekaj zadoščenja za blatenje po slovenskih listih. Pernerstorfer je bil značaj, ki je imel pred očmi kulturni povzdig svojega naroda, a je bil obenem pravičen namram drugim narodom in zato res poštenjak. Tako stališče zastopajo socialni demokrati nampram svojemu narodu in nampram drugim narodom, ne da bi prezirali v prvi vrsti interese zatiranega proletariata. Priznanje »Edinosti« nas veseli, ker je pošteno in pravično.

— **Nemški kancler govori jutri.** Iz Berlina se brzojavno poročajo: Iz parlamentarnih krogov se sliši, da bo državni kancler v svojem govoru v glavnem odboru državnega zbora v četrtek razpravljajal o možnosti splošnega miru. Državni kancler bo ob tej priliki odgovoril tudi na Wilsonovo poslanico.

Dnevne beležke.

— **Seja ljubljanskega občinskega sveta,** ki se je vršila snoči, je bila v enem pogledu znamenita. Gospod župan je nastopil z odločno razrednostjo proti debati o aprovizaciji na nedeljskem in ponedeljkovem shodu v Mestnem domu. Odizojnost ni nikjer na mestu, pač pa objektivnost, in njegovim objektivnim izjavam tudi mi ne maramo ugovarjati. Skrajno netaktno pa je, če trdi gosp. župan, da ne gre, da bi se v Mestnem domu, ki je last mesta, ne smelo razpravljati in govoriti o mestnih stvareh kritično. Mesto ima aprovizacijo v svojih rokah. Vemo prav dobro, kaj je storilo in kaj ni in tudi, kaj bi bilo lahko storilo. Ne tajimo, da se je občina trudila, vemo pa tudi, če bi bila časih volila drugačno pot, zlasti pri oddajanju blaga konsumencom, bi bilo bolje. Sicer pa še izpregovorimo o tej stvari prav objektivno.

— **Izmera kruha se zniža!** Deželna vlada za Kranjsko objavlja v uradnem listu razglas, s katerim naznanja, da se sme odsej prodajati kruh le s težo po 600 gramov. Cena hlečka bo 36 vinarjev.

— **Brutalno postopanje.** Ključavničar 17 leten fant, zaposlen v kurilnici na ljubljanskem državnem kolodvoru, je bil premeščen v kurilnico v Trst. V Trstu je pošteno stradal. Zato je prosil, naj ga premeste zopet v Ljubljano, kjer ima starše in bo zato lažje izhajal. Vodstvo tržaške kurilnice mu je prošnjo zavrnilo. Ker je bil fant vedno bolj lačen, se je brez dovoljenja vodstva odpravil v Ljubljano. V Ljubljani se je javil pri vodstvu kurilnice na državnem kolodvoru, kjer so ga skrajno sirovo sprejeli. Javil se je bil dopoldne. V kurilnici so mu dejali, naj se zgleda popoldne še enkrat. Ko pride fant popoldne tje, ga je čakala že vojaška straža in ga odvedla v zapor v šentpetersko vojašnico. Naprtli so mu pet dni zapora. Zakaj? Tega menda ne ve nihče; najbrže zato, ker se je bil upil stradanju. S kakšno pravico je vodstvo ljubljanske kurilnice izročilo fanta, ki ni niti potrjen, niti ne dela na podlagi vojnodajstvenega zakona, vojaški oblasti, to je tudi uganka. Takšno nezakonito in brutalno postopanje od strani vodstva kurilnice na ljubljanskem državnem kolodvoru je najbolj primereno, da razdraži že dovolj razburjeno delavstvo še bolj.

— **Cene blaga v Ljubljani in drugod.** Nek ljubljanski krojaški mojster nam poroča, da je bil pred kratkim v Inomestu, kjer se je prepiral, da so tam cene vsakovrstnega blaga, izgotovljenih moških in ženskih oblek, nogavic in rokavic najmanj za polovico nižje kakor v Ljubljani. Ko je poizvedoval o vzrokih te razlike, je prišel na to, da gledajo oblasti v Inomestu trgovcem mnogo bolj na prste kakor v Ljubljani. Inomoške oblasti nastopajo proti vsakemu trgovcu s skrajno strogostjo, ako zaračuna za svoj dobiček več nego 6 odstotkov fakturane cene. Naloga občinstva pa je seveda, da naznani odušne trgovce državnemu pravdniku. V Inomestu velja ženski plašč 300 kron, v Ljubljani 600 kron, moško obleko se dobi tam za 200 do 300 kron, v Ljubljani je ni izpod 500 kron. Rokavice, nogavice, klot, klobuki, sukanec, vse to se dobi tam za znatno nižje cene nego pri nas. Glede sukanca je stvar v Ljubljani jako zagonetna. Dotični krojaški mojster nam je pokazal oterto nekega češkega trgovca, ki ponuja vitel švicarskega sukanca s 500 metri za 12 kron, a v Ljubljani velja tak vitel 35 kron! Vse trgovske in obrtne zbornice v Avstriji so že razdelile sukanec šiviljam in krojačem, v Ljubljani se to še ni zgodilo. Kakor smo slišali, so tudi v Gradcu cene različnega manufakturnega blaga mnogo nižje kakor v Ljubljani, kjer je izročeno občinstvo na milost in nemilost odušnim trgovcem. Obinstvo naj bo odločno in naj kratkoma naznani brezvestne špekulante pristojnim oblastim.

— **Državni poslanec Jože Gostinčar v Idriji.** Dne 17. t. m. je priredil poslanec Gostinčar v hotelu gosp. Didič shod, ki se ga je udeležilo precejšno število moških in žensk. Dnevni red je

bil: delavske razmere. Kot glavni poročevalec je govoril Gostinčar obširno o nedostatkih glede na delavske pravice in prehrano. Povedal je, da je na raznih kolodvorih zmrznilo na vagonih krompirja, ljudstvo pa nima nič jesti. Blaga je na Ogrskem dovolj, pa ga nam ne dajo. Tudi v drugih deželah, kakor na Nižjem Avstrijskem, Češkem in drugod je blaga še dovolj, zato moramo zahtevati da se vzame tam, kjer je, in da tam kjer ga ni. Delavci so kot vojaki, zato naj dobe živil, obleke in obuval od vojaške uprave, ki ima vsega dovolj in po ceni zahtevati bomo, da se šikane delavcev odpravijo. Nemščino, ki so jo uvedli na tukajšnji šoli in prvi razred, moramo zahtevati, da se opusti. Namesto draginskih doklad naj bi se dajala cenejša živila. Glavno je pa, da zahtevamo vresničitev deklaracije od 30. maja. Dobiti moramo jugoslovansko državo, ki jo bomo uredili na demokratični podlagi itd. Ko je govoril končal, je govoril sodr. Bajt, ki je interpeliral govornika, naj pojasni, kako so bile določene za idrijske delavce draginske doklade. Gostinčar je pojasnil, da so bile doklade odmerjene na 125 odstotkov za vse državne uslužbence, delavce, penzioniste in provizioniste. Kdo je za Idrijo napravil izjemo ali dvorni svetnik ali kdo drugi, mu ni znano. Delavci naj se sami izjavijo koliko doklad po razmerah potrebujejo. Sodr. Straus izvaja, da je treba povedati resnico glede živil, da jih namreč ni. Kjer jih imajo, pa nam jih ne dajo. Da bi delavstvo dobilo kaj od vojaške uprave, je nezmislno. Pač je pa nasprotno, vojaščina pobere civilnemu prebivalstvu vse kar more doseči. Prvo je za delavstvo, ki pošteno čuti in misli, da zahteva mir, potem pride drugo. Draginske doklade so le krparija. Idrijsko delavstvo je započelo akcijo za zvišanje temeljnega plača za najmanj 125 odstotkov. To naj izbojuje, zato naj se potegujejo tudi poslanci. Potem bo delavstvu pomagano tudi v bolnici in pri pokojnini, kar z dokladami ni mogoče doseči. Poleg tega je primeroma temeljna plača delavcu tudi podlaga za pametno delo na akord. To in pošten mir naj bo za delavstvo prvi cilj v boju, ki moramo biti nanj pripravljivi, vse drugo uredimo potem. Potem je prečital Horvat resolucijo, ki pa se je dala brez debate na glasovanje in sprejela. Na predlog Rupnika pa se je izrekel shod za mir in za deklaracijo. V zaključni besedi obljubi Gostinčar posredovati tudi, da se popravi državna cesta iz Logatca v Idrijo, ter posvetiti vso pažnjo na železniško zvezo z Idrijo. Bomo videli, če bo vse to res!

— **Otvoritev restavracije.** V hotelu pri „Maliču“ se zopet otvori restavracija. Opozarjamo na tozadevni inserat v današnjem listu.

Shodi.

Zagorje ob Savi. V nedeljo 27. t. m. se vrši ob 9. dopoldne v društvenih prostorih lokalna konferenca zaupnikov. Poroča s. Petejan. Ob 2. popoldne se vrši v dvorani g. R. Mihelčiča javen shod z dnevnim redom: Politični položaj in delavstvo, poroča sodr. Petejan.

Tržič V nedeljo 27. t. m. ob 3. popoldne se vrši v gostilni pri Pelarju shod na katerem poroča sodr. Kristan.

Jesenice. V nedeljo 27. t. m. se vrši javen shod kovinarjev in železničarjev v dvorani pri Jelenu na Savi. Poroča sodr. Kopač.

Idrija. Pripravljali odbor za izpeljavo delavskega gibanja je sklenil v svoji seji, dne 14. t. m., da skliče podružnica „Unije“ za nedeljo, dne 27. januarja 1918. ob 9. dopoldne v pivarno k „Črnemu orlu“ v Idriji velik rudarski shod z dnevnim redom: 1. Poročilo o uspehu deputacije, izvoljene na zadnjem shodu, in delavske razmere ter nadaljni sklepi. 2. Slučajnosti. Delavstvo se vabi, da se shoda polnoštevilno udeleži, da se porazgovori o vsem, kar mora delavstvo v bodoče storiti za uspeh započete boja glede na zboljšanje razmer. Na shod se vabijo občani brez razlike strank. Pridite torej vsi!

Vojna.

Dunaj, 22. januarja. (Kor. urad.) Uradno se razglša: Položaj je neizpremenjen. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 22. januarja. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Zapadno bojišče: Vzhodno od Yperna je bilo bojno delovanje artiljerije po dnevu in tudi ob nekaterih nočnih urah zelo živahno. Z manjšimi oddelki so skušali Angleži vdreti v naše črte, a brez uspeha. Na ostalih delih fronte slabotno bojno delovanje. V Argonih severno od Four de Paris so po daljši artiljerijski pripravi izvršile francoske čete močan sunek proti našim pozicijam. Z ognjem in v bližinskem boju so bile zavrnjene. Na vzhodnem bregu Moze in v okolici Flireya od časa do časa živahen topovski oženj. — Na italijanskem bo-

jišču in na macedonski fronti je položaj neizpremenjen. — Na vzhodnem bojišču nič novega. — Von Ludendorff.

Državni zbor.

Na D u n a j u, 22. januarja.

Predsednik dr. Gross otvarja sejo in se spominja najprej v iskrenih besedah umrlega poslanca Pernerstorferja.

Dopis ministrskega predsednika naznanja, odredbo cesarjevo glede uvrstitve predsednikov obeh zbornic pri sprejemih na dvoru, minister za socialno oskrbo je poslal zakonski načrt glede ureditve nedeljskega počitka v obrtu.

Sklep gosposke zbornice o davku na vojne dobičke se iznova izroči finančnemu odseku, kateremu se določi tridnevni rok za poročanje.

Kontrolna komisija za državne dolgove naznanja z dopisom, da komisija zlasti iz državno finančnih ozirov ne more izročiti članom poslanske zbornice protokolov in poročil, izročitih cesarju.

Proračunskemu odseku se odmeri rok za poročanje o državnem proračunu do 29. januarja.

Ministrski predsednik dr. vitez Seidler je odgovoril na interpelacije posl. Escherja in tovarišev o praški resoluciji z dne 6. januarja in posl. Staneka in tovarišev o konfiskaciji teh resolucij ter izjavil: Dočim je deklaracija z dne 30. maja, četudi je izzvala najstrožjo grajo zaradi napadov na vladarstvene pravice ogrske krone, vendar jemala ozir na interese dinastije in cele države in daje vsaj možnost sodelovanja med vlado in somišljeniki deklaracije, bi v praški deklaraciji skali zamen tudi le kak oddaljen odmev na dinastično in skupno državno pripadnost. Resolucija se postavlja nekako na mednarodno stališče ter gre za partikularnim ciljem, da stopi med Avstrijo in njene sovražnike in sprejme vsaj ob sklepu miru internacionalne zahteve, da pridobi priznanje vnanjih držav za svojo namišljeno suvereniteto. Naši sovražniki lahko iz položaja črpajo bodrilo, naj ne omahujejo v zasledovanju svojih na razpad naše države merečih načel. Resolucija skuša tudi motiti zadržanje naše delegacije pri vršečih se mirovnih pogajanjih; ona zavrača mir, če ne prinaša narodom pravice samoodločevanja, samoodločevanja, ki je nasilno prikrojeno za lastne namene. Ta pravica naj se izrazi, in naj se sudeckim deželam po razpadu dosedanje državne zveze zagotovi popolna neodvisnost bodisi z Avstrijo ali pa tudi ne. Jasno je, da se je resolucija s tem pomaknila na zelo nevarno polje in da dopušča tolnačenje v naravnost državni sovražnem zmislu, katerega mora vsak Avstrijec z ogorčenjem odkloniti in katerega mora vsaka avstrijska vlada z vsemi razpoložljivimi sredstvi zavrniti (živahno odobravanje, pri Čehih medkljici). Za to jamči v najširših plasteh globoke vkoreninjena državna misel, za to jamči — in to izjavljam z izrecnim pooblastilom — volja najvišjega faktorja v državi, ki kliče vlade na službena mesta. Taka politika bi bila neumevna, kajti igrala bi vlogo, ki jo ves svet smatra že za izgubljeno. Taka politika bi k večjemu mogla dati hujskajočim elementom v sovražnem taboru v roko novo agitacijsko sredstvo, da moti naše stremljenje po dosegi skorajšnjega miru, zlasti pa mirovna pogajanja v Brestu Litovskem.

Stremimo za častnim mirom, ki zagotavlja nam in našim zvestim zaveznikom za vse čase siguren položaj v duhu pravice in spravljivosti, pa tudi z ono enotnostjo in trdnostjo, ki je sovražnikom dokaz za breupnost, da bi se njih nasilni naklepi mogli izvršiti. Praška resolucija se ne bo uresničila. Tudi take spletke ne bodo preprečile, da se nezlomljiva življenska moč Avstrije nasproti njenim vnanjim sovražnikom zopet izkaže. Vlada nikakor ne namerava vsega naroda katerega visoko nadarjenost in zmožnost ter v zgodovini že pogosto dokazani, katerega zvestoba do cesarja in države visoko ceni in katerega narodna in kulturna stremjenja s simpatijo zasleduje, identificirati s poslednjimi tendencami one resolucije. Vlada z gotovostjo pričakuje, da narod v svojem plemenitem in zdravem jedru ni zastrupljen od strupa te politike samomora; ona pa tudi želi, da oni, ki se danes izjavljajo za pristase teh tendenc, od trenutne zmote, ki je pač le vojna psihoza, najdejo pot nazaj k prepričanju, ki naj bo še tako nacionalno, pa vendar avstrijsko, ki bo omogočalo blagoslovljeno sodelovanje pri zvišenih nalogah za bodočnost naše mile domovine.

Govorec o stavki, je izjavil ministrski predsednik, da to gibanje sicer ni imelo ekscesivnega značaja, a bi bilo lahko povzročilo velike nevarnosti. Če bi bilo dlje časa moteno vse javno in industrijsko življenje, bi bilo moglo škodovati

naši akcijski svobodi na zunaj in znotraj, bi bilo moglo poživiti že pojemajoče upanje naših nasprotnikov ter vsled tega preprečiti to, za čemer vsi stremimo; skorajšen konec vojne in za nas časten mir. Vlada je varovala državne interese ter je obširno razpravljala o željah, sporočenih ji od voditeljev socialno demokratičnega delavstva. Na pomoč ji je prišla okolnost, da so voditelji socialno demokratičnega delavstva jasno spoznali nevarnosti, ki bi bile morale nastati v prvi vrsti za delavsko ljudstvo samo vsled motenja gospodarskega življenja, tako da bi za te ljudske skupine, ki so o poteku vojne z neutrudljivo požrtvovalnostjo toliko storile za bojno sposobnost armade, bila nastala neizmerna škoda. Uspeh pogajanj ni smatrati kot produkt razrednega boja. Kar je vlada imela pred očmi, je bilo izključno varstvo onih državnih in družabnih interesov, katere smo v tako usodopolnem trenutku morali varovati. Tu ni ne premagovanje, ne premaganje. Vsem ljudskim slojem je vprid skorajšnja vpostavitve normalnih razmer. Vsem razredom, ki so tako zvesto vršili svoje dolžnosti nampram domovini, je s tem omogočeno, da tudi nadalje vztrajajo v svojem delovanju za dobrobit države. Z druge strani pa se vlada ni pomišljala, zlasti na polju občinske volilne pravice, sicer le načelno, pa vendar v odkriti resni obliki obljubiti uresničenje že dolgo zaželenih reforme. Izvršila se bo reforma tako, da se varuje narodno posestno stanje in da se zadovoljivo opravičenim zahtevam vseh ljudskih slojev v okviru možnosti.

Nadaljno poročilo o seji priobčimo jutri.

Aprovizacija.

Revizija strank vpisanih v krušnih zapisnikih. Ker se je izselilo precejšnje število beguncev — ne da bi jih hišni gospodarji odglasili — vršila se bode v kratkem nova revizija strank, vpisanih v krušnih zapisnikih. Dne, katerega bode objavil mestni magistrat, mora priti vsak hišni posestnik h krušni komisiji ter izjaviti, katere stranke še stanujejo v njegovi hiši, in koliko oseb šteje vsaka stranka. Uslužbenci zeleznice ne smejo biti vpisani v krušnem zapisniku.

Gg. hišni posestniki se opozarjajo že sedaj na tozadevni razglas, ki se objavi v kratkem v tukajšnjih dnevnikih s pripombo, — da je treba prinesiti h krušni komisiji tudi hišno legitimacijo, katero mora, preje hišni gospodar na prvi strani s čimilom lastnoročno podpisati. Brez tega podpisa so hišne legitimacije neveljavne. Če bi hišni gospodar ne podal zahtevane izjave, se za dotično hišo izkaznice sploh ne bodo več izdajale.

Gg. načelniki krušnih komisij se vabijo, da se zanesljivo udeležijo seje ki se vrši v četrtek, dne 24. januarja ob pol šestih zvečer v mestni posvetovalnici.

Sveže meso na rumene izkaznice D št. 321 do konca dobe stranke v četrtek, 24. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa od pol 2. do pol 3. 1 oseba dobi četrt kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe tričetrt kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in četrt kg, več oseb 1 in pol kg, kilogram stane 2 K.

Oddaja sveč. Ker stranke za november niso prejele petroleja, bo oddajala mestna aprovizacija pri Mithleisnu na Dunajski cesti sveče. Delili jih bodo na sive novemberske petrolejske izkaznice št. 1. Določen je tale red. I. okraj; V četrtek, dne 24. t. m. popoldne od 2 do pol 3 št. 1 do 200, od pol 3 do 3 št. 201 do 400, od 3 do pol 4 št. 401 do 600, od pol 4 do 4 št. 601 do konca.

Sveže meso na rumene izkaznice B št. 1 do 1000 dobe stranke v četrtek, 24. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od pol 3 do 3 št. 1 do 200, od 3 do pol 4 št. 201 do 400, od pol 4 do 4 št. 401 do 600, od 4 do pol 5 št. 601 do 800, od pol 5 do 5 št. 801 do 1000. 1 oseba dobi četrt kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe 3 četrt kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in četrt kg, več oseb 1 in pol kg. Kg stane 2 K.

Tiskovni sklad za „Naprej“.

so nabrali sodrugi v „Unionski kleti“ K 11—. Razni drugi sodrugi v Unionu K 9—. Pri občnem zboru Radniški izob. društva v Pulju nabrali K 23 41. Skupaj K 43 41. Lepa hvala.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.

Agitirajte za „Naprej“! Pošiljajte ga vojakom!

JADRANSKA BANKA

PODRUŽNICA LJUBLJANA.

Delniška glavnica: K 12.000.000. Rezerve: nad K 1.000.000.

CENTRALA: TRST.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metkovič, Opatija, Splet, Sibenik, Zader.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%. Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vredn. papirje, itd. in srečke c. kt. razr. loterije.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: JADRANSKA. Telefon št. 257.

Restavracija „pri Maliču“ v Ljubljani je zopet odprta.